

Norge må ta klima-ansvar

Norge bør investere i utdanning og forskning som kan lede til utvikling av nye energikilder, mener lederen av FNs klimapanel Rajendra Pachauri.

■ TEKST OG FOTO: JILL JOHANNESSEN

– De industrialiserte landene må ta de første stegene for å redusere klimautslipp og utvikle teknologi for alternative energiløsninger. De må ta ansvar for å ha akkumulert klimagasser i atmosfæren siden den industrielle revolusjon, noe som skaper problemer i kanskje århundrer fremover, sier Rajendra Pachauri.

– Det ville være et stort fremskritt for Norge og resten av verden om Norge investerte mer i utvikling av alternative former for energi. Forskning er blitt et globalt anliggende. Manglende fagkompetanse innenfor nasjonale grenser utgjør derfor ingen hindring for å bygge opp slagkraftige sentra, sier Pachauri. Han leder også et stort forskningssenter for energi og miljø i hjemlandet India.

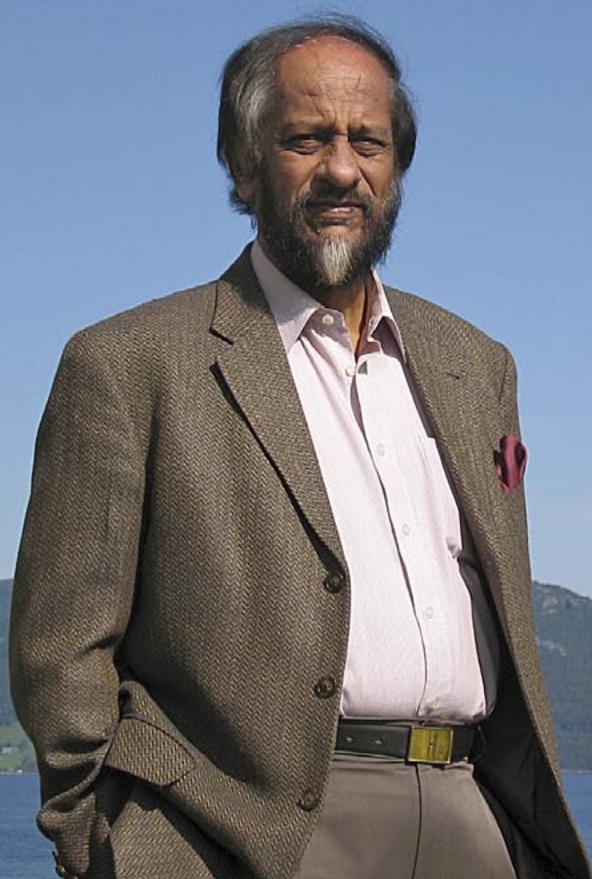
Han mener at Norges plassering nær polarsirkelen, de varierte værforholdene og det høye faglige nivået gjør landet til en sterk bidragsyter innenfor klimaforskning. Leder for Bjerknessenteret for klimaforskning ved UiB, Eystein Jansen, sitter i FNs klimapanel, og har i følge Pachauri kommet med svært verdifulle bidrag.

Trenger uredde ledere

Mens verdens ledere ikke ser ut til å være redde for å bruke våpen for å bekjempe terrorisme, ser de ut for å frykte følgene av å ta klimaendringer alvorlig. Den globale oppvarmingen har allerede forårsaket stadig tilbakevendende og mer intenst ekstremvær, som kraftig nedbør, storm, flom, tørke og hetebølger.

– Jeg er overbevist om at verden trenger i det minste noen få store ledere, som har mot til å se på følgene av global oppvarming og som tør å handle uten frykt for kortsiktige nasjonale interesser. Så langt kan ikke jeg se at noen statsledere har tatt de nødvendige stegene som skal til for å skape dialog blant regjeringer i verden, sier Pachauri. Han mener det vil være helt avgjørende at vi prøver å forstå mulige konsekvenser av klimaendringer.

Dr. Rajendra Pachauri mener Norge har mye å bidra med innenfor klimaforskning, og gode forutsetninger for å utvikle alternative former for energi.

– Hva er følgene av et varmere klima for vannressursene i afrikanske land sør for Sahara? Hvordan vil stigende havnivå påvirke livet på Maldivene? spør han retorisk.

– Det er ikke forsket nok på dette området i ulike deler av verden, spesielt på steder som er særlig utsatt for klimaendringer.

Klimaendringene er så alvorlige for Afrika sør for Sahara at de truer med å reversere all utvikling i regionen. Hvordan kan vi skaffe oss kunnskap om effektene av klimaendringer i land hvor nødvendig kompetanse og ressurser er stor mangelvare?

– For en helhetlig forståelse for følgene av klimaendringer trenger vi å bygge opp lokal kapasitet i Sør, hvor mange land mangler både den faglige kompetansen og infrastrukturen som trengs for å gjennomføre klimaforskning. Utveksling av studenter, forskere og samarbeidsprosjekter er noen virkemidler i denne sammenhengen, sier Pachauri.

Må styre unna politikk

Hubro møtte Pachauri i slutten av juni da han deltok på et arbeidsmøte i Bergen i forbindelse med FN-panelets fjerde klimarapport. Rapporten vil få stor betydning for de internasjonale forhandlingene om nye tiltak for å begrense drivhusgasser når Kyoto-protokollen utløper i 2012.

Pachauri tror ikke at Kyotoavtalen ville vært en realitet uten FNs klimapanel (IPCC). Det ville i så fall tatt lengre tid å få i stand en avtale. Årsaken til panelets suksess forklarer han slik:

– Den første IPCC rapporten dannet et rammeverk for å ta opp klimaspørsmål på en global skala, og la grunnlaget for en felles vitenskapelig konsensus. Den andre rapporten som kom ut i 1995 hadde avgjørende innflytelse på forhandlingene som ledet fram til Kyoto-protokollen.

– For at IPCC-rapportene fortsatt skal kunne være verdens viktigste vitenskapelige dokumenter er det avgjørende at IPCC holder på sin integritet ved å være et politisk nøytralt instrument, understreker Rajendra Pachauri.

– I tillegg er det selvfølgelig viktig at vi fortsetter å knytte til oss de beste klimaforskerne og ekspertene på verdensbasis, tilføyer han.

Det hersker stor enighet i forskermiljøet og i FNs klimapanel om at klimaendringer som følge av global oppvarming henger sammen med stadig økte utslipp av klimagasser som CO₂. I hovedsak er det de rike landenes vekst og utvikling som har skapt CO₂ utslippene. Bare USA alene står for over 30 prosent av jordas CO₂-utslipp.

Med USAs manglende vilje og evne til å vedta forpliktende CO₂-reduksjoner er det mange som stiller seg skeptiske til effektene av en slik avtale. I tillegg står voksende industrinasjoner som Kina og India utenfor Kyotoavtalen.

I følge Pachauri vil begrensede utslipp og ny energisparende teknologi bli for kostbart for en allerede presset økonomi for de fleste land i Sør. Men store land som Kina og India bør likevel ta inn over seg utfordringene som global oppvarming skaper, mener han.

Drivstoff for fremtiden

I Norge er utvidelse av olje- og gassutvinningen i Barentshavet og fredning av sårbare områder et diskusjonstema. Arktiske områder er spesielt sårbare, fordi isdekket i disse områdene er så enormt at en oppvarming her vil kunne få globale virkninger for havnivå og klima.

– Alle land må ta hensyn til spesielt sårbare miljø og beskytte dem om nødvendig. På et tidspunkt vil avstanden mellom tilbud og etterspørsel etter olje bli så stor at prisen vil presses oppover så mye at alternative energikilder vil presse seg frem, tror Pachauri.

Forbrenning av olje og gass er en hovedårsak til menneskeskapte klimaendringer. Norge har derfor et særlig ansvar for å redusere sine utslipp og utvikle reinere og mindre karbonintensive energiløsninger.

– Jeg er overbevist at fremtidens energikilder må baseres på en miks av ulike energiresurser. Både hydrogen, biobrensel, atomkraft og ikke minst nye energisparende løsninger har alle en plass i morgendagens samfunn. Men tiden er i ferd med å løpe ifra oss. Vi har ekspertise og økonomi til å gjøre mye på dette området, spørsmålet er om vi har overbevisningen, avslutter Pachauri. ■

Universitetet i Bergen

er eit byuniversitet der sentrale delar av campus ligg i Bergen sentrum. Vi har ca 17 000 studentar og omlag 3000 tilsette. UiB er kjend for forskning på høgt europeisk nivå og har mellom anna tre senter for framifrå forskning (SFF). Vi har ein sterk internasjonal profil som medfører tett samarbeid med universitet over heile verda.

Førsteamanuensis i pedagogikk ved Institutt for utdanning og helse

Ein stillingsomtale med nærare presisering av fagkrins og ansvarsområde, særlege plikter og andre forhold som det vert lagt vekt på ved tilsetjinga, kan ein få frå sekretariatet for Det psykologiske fakultet, tlf. 55 58 39 90.

Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til:

Instituttstytar Sølvi Lillejord, Institutt for utdanning og helse, Christiesgt 13, tlf. 55 58 48 26. el.

Visestytar Gro T. Lie, Institutt for utdanning og helse, tlf. 55 58 32 21.

Søknadsfrist: 15. oktober 2006.

Sjå fullstendig utlysingstekst på:
<http://www.uib.no/stilling>

uib.no/stilling

CICERO JN